

jednostranski in ne zreli. — V nas le gospod nekaj ve-
ljajo, vsi drugi stanovi so odveč, in od tod primanjkljaj
tehniškega naraščaja in ravno od tod primanjkljaj tehnikov
v obče in od tod tudi naš slab gospodarski položaj. Pa
kaj bodem govoril o tehnikih, saj nimamo niti učnih
moči dovolj.

Obrtnijske raznoterosti.

— Koliko premoga izkopljejo na svetu? V letu
1899. so izkopali v Angliji 202 054.516 ton (tona je tisoč
kilogramov), v združenih ameriških državah 197.405.953, v
Nemčiji 130.928.400, v Avstro-Ogerski 35.039.417, v Fran-
ciji 32 539 786, v Belgiji 22,975 093, v Rusiji 12,862,033,
in v vseh ostalih državah 30 960.712 ton. Avstrija je tedaj
glede premogove produkcije na četrtem mestu. Iz tega je raz-
vidno, kako velikansko škodo povzročajo sedanji splošni pre-
mogarski štrajki na Češkem in Moravskem. Delavci so se or-
ganizovali in zahtevajo osemurno delo, zboljšanje plače za 20%
in pa minimalni zaslužek. Njih zahteve niso pretirane. Povsod
so vlade v enakih slučajih v stvar posegle ter pravico storile.
Tudi v sedajnem slučaju bi to ne bilo težko, ker je razvidno,
kako velike dohodke donša premog lastnikom velikašem. Toda
naša vlada se neče resno utikati v stvar. Potem se pa čudi,
da delalci zapuste domovino in gredo na Nemško ali v Ame-
riko. Tudi sedaj pri začetku drž zboru se vladi nič ne mudi,
premogarsko zadevo razprajati, ter le s trudom so jo poslanci
na dnevni red urinili.

Kmetijstvo.

Kako se napravlja mrzlo tekoča cepilna smola.

V hosti se nabere smrekove smole, borova ni za
to. Nabrana smola se potem v kaki posodi, najboljši v
kaki kozi ali pa železni ponvi raztopi. To delo kaže de-
lati zunaj hiše na prostem in ne pri plamenu, ampak le
nad žerjavko. To zaradi velike nevarnosti ognja. Raztop-
ljena smola, precedi oziroma pretlači ali pretisne se skozi
redko tkanino, neki močni tul. S penjenco ali kakim ce-
dilom, že celo kovinastim, ne kaže to delati, ker se
smola koj strdi. Najboljši gre precejanje raztopljene
smole skozi tul tako-le iz pod rok. Tul razgrne se kakor
kaka ruta čez kako posodo, najboljši glinasto skledo ali
kozy, katero se je pa že prej natanko stehtalo. V sre-
dišče tula zlije se raztopljena smola. Dve strani tula vrže
se čez smolo tako, da je popolnoma pokrita. Na to se
vzame jeden konec tula v desno, drugi v levo roko in
ovija se obadva v nasproti smeri v podobi vijaka dru-
zega proti drugemu. Ko je smola precejena, stehta se
je natanko, in ko je stehtana, postavi se posoda zopet
nad žerjavko, da se smola vnovič raztopi. Ko se je to
zgodilo, doliva se jej prav počasi med vednim mešanjem
toliko špirta, da pride množina smole proti množini
špirta v razmerje 80 : 20.

Konečno doda se tako s špiritom pomešani smoli
še nekoliko, to je par žlic loja ali pa lanenega olja, in
mrzlo tekoča cepilna smola je gotova.

Napraviti se mora pa tako narejena smola v kosi-
tarsko škatlico, prevideno s pokrovcem, v katerem se
nahaja luknica za čopič ali pa palčko, s katero se potem
smola na rane požlahtnitev nanaša, to je namazuje. Ako
bi vsled mrzlega vremena smola pretrda postala, tako,
da bi se ne dalo z njo zamazati, prilije se jej nekoliko
špirta, ter se je dobro premeša. Preredka ne sme smola
nikoli biti, ker sicer zaleze rada, mezi cepiče in podloge,
in požlahtnitev se ne sponese. Najboljše je, ako je cepilna
smola le toliko tekoča, kakor na pol strdjeni med ne pa
še bolj. Vedno je pa boljša to je priporočljivejša pre-
gosto tekoča, kakor pa prerediti tekoča. Razun mrzlo
tekoče imamo tudi gorko tekočo cepilno smolo. No, ta
pa ni nikakor tako priporočljiva kakor mrzlo tekoča,
za to molčimo o njej.

Poučni in zabavni del.

O komunizmu in socijalizmu.

Spisal B k.

(Konec.)

Tako naj se zidajo na pr. po navodu francoskih
ravnopravnikov (Egalitaires), poznejših Babeuf-ovih pri-
vržencev, povsodi le priležno in enakomerno opravljena
bivališča, katerim nadzoruje in katere oskrbuje javni
stavbeni mojster; vsi naj se jednako oblačijo: razlikujejo
se mej seboj glede obleke le stari in mladi. Dela naj se
v vkupnih prostorih, ali pa naj se delo razreduje po
starosti (Owenov korporacijski zistem. Owen je umrl l. 1858).

Nekateri so poprej branili in zastopali zakon za
družino; ali pa poznejših nadvladilnih nazorih nema biti
ni zakona ni družine; občestvo ima skrbeti za vzgojo
strok sploh, ali pa vsaj prevzeti njih odgojo od gotove
starosti počenši, zraven tega tudi poduk. Drugi zopet o
tem kot negotovi bodočnosti popolnoma molče, ter le
butajo ob sedanji družbeni red.

Komunisti tedaj ne uvidevajo, da je faktična jed-
nakost mej ljudmi že nemogoče po njihovi naravni ne-
jednakosti, dalje prezirajo, da je privatna posest v gospo-
darstvenom oziru nujno potrebna, ter da se delavnost v
zaslužek v privatnem (zasebnem) gospodarstvu ne daje
nadomestiti po umeteljino izmišljenem vkupnem delo-
vanju; komunisti konečno ne sprevidijo, da pomenja
vkupno premoženje (Gütergemeinschaft) silovit nazadek,
s katerim se vračamo nazaj k začetni razviti kulturni
stopinji, torej je občna vkupnost glede zaslužka in užitka
očividno nemogoča in neizpeljiva.

Ljudje so že po rojstvu nejednaki v zmožnostih,
ter se oddaljujejo, drug od drugega po svojem razvitku
v vsakdanjem življenju. Ta nejednakost, po kateri se
zopet dopolnjujejo je porok vednotrajne nravnosti (Ge-
sittung) v človečanstvu; ko bi hotel upeljati sploh ne-
mogočo enakost, uničiš i človeštvo.